

Рис. 1. Забезпечення повноти та достовірності документації

Необхідність цілеспрямованого формування великого масиву даних бухгалтерського обліку, відповідного стратегічного рівня прийняття рішень, неминуче вимагатиме виходу за межі стандартних форм обліку та звітності. На даному етапі виникла необхідність створення такої системи обліку, яка б сприяла розробленню релевантної інформації та подання її для прийняття стратегічних рішень. [3]

Документація є важливою складовою бухгалтерської методології, оскільки формує облікову інформацію, яку належним чином буде оброблено й представлено у звітності підприємства внутрішнім та зовнішнім користувачам для потреб управління.

1. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник для студентів спеціальності "Облік і аудит" вищих навчальних закладів / За редакцією проф. Ф.Ф.Бутинця. – 5-е вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП "Рута", 2003.

2. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. / за ред. М.В. Кужельного. - 3-тє вид. - К.:Видавництво А.С.К., 2004.

3. Маруцак Л. Концептуальні основи формування інформаційних потоків стратегічного управлінського обліку [Електронний ресурс] / Леся Маруцак, Ольга Павликівська // Соціально-економічні проблеми і держава. – 2015. – Вип. 2 (13). – С. 237-244. – Режим доступу до журн.: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2015/15mlasuo.pdf>.

І.П. Кравець, Д.П. Миколаус, В.П. Квасніцька

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ТА КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Наявність на підприємстві дебіторської чи кредиторської заборгованості може по-різному вплинути на фінансовий стан підприємства, зокрема, значні розміри дебіторської заборгованості несуть для підприємства низку негативних наслідків (знижується ліквідність активів підприємства, зменшується фінансова

платоспроможність), що призводить до погіршення фінансового стану підприємства. Як наслідок цього відбувається погіршення оборотності грошових коштів, що призводить до збільшення кредиторської заборгованості.

Кожне підприємство, у процесі своєї діяльності, прагне зменшити розмір кредиторської заборгованості, адже перевищення норм кредиторської заборгованості має прямо впливає на фінансовий стан підприємства. Тому належна організація обліку дебіторської і кредиторської заборгованості сприяє ефективному управлінню її розмірами, термінами погашення та контролю за своєчасним здійсненням розрахунків.

Особливу увагу дослідженню обліку дебіторської та кредиторської заборгованості приділяли вітчизняні науковці такі, як Ф. Ф. Бутинець, Н. М. Ткаченко, Н. В. Чебанова та інші.

Основні аспекти нормативно-правового забезпечення обліку дебіторської і кредиторської заборгованості відображено у П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» та П(С)БО 11 «Зобов'язання».

Відповідно до, якого П(С)БО 10, дебіторська заборгованість – сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату. Фізичні чи юридичні особи, які з певних причин заборгували суму грошових коштів перед підприємством вважаються дебіторами. Якщо підприємством може бути достовірно визначена сума заборгованості та очікується отримання майбутньої економічної вигоди, то таку заборгованість слід відносити до складу активу.

Кредиторська заборгованість – це заборгованість підприємства іншим юридичним і фізичним особам, що виникла в результаті здійснених раніше дій (подій), оцінена в гривнях і щодо якої в підприємства існують зобов'язання її погашення в певний строк (П(С)БО 11).

Залежно від строку погашення дебіторська та кредиторської заборгованість може бути довгостроковою та поточною. До довгострокової заборгованості відноситься така заборгованість, яка не може бути погашена протягом одного календарного року або одного операційного циклу, якщо він довший ніж один рік. Поточна в свою чергу повинна бути погашена на протязі одного календарного року або одного операційного циклу, якщо він більший за один рік.

Поточна дебіторська заборгованість визначається активом одночасно з визначенням доходу від реалізації продукції, товарів, робіт і послуг, та оцінюється за первісною вартістю.

Дебіторська заборгованість у фінансовій звітності повинна відображатися за чистою реалізаційною вартістю, тобто сума поточної дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги за мінусом резерву сумнівних боргів. Якщо минув строк позовної давності або є впевненість у її неповерненні, то таку заборгованість вважають безнадійною і її списують за рахунок нарахованого резерву сумнівних боргів. Створюючи резерв сумнівних боргів бухгалтер повинен бути обачливим, щоб не завищити оцінку активів і доходів підприємства. Величина сумнівних боргів залежить від платоспроможності окремих дебіторів, питомої ваги безнадійних боргів у чистому доході від реалізації продукції, товарів, послуг на умовах подальшої оплати. Таким чином, правильне і своєчасне списання дебіторської заборгованості відіграє важливу роль при формуванні фінансових результатів діяльності підприємства.

Як зазначено вище, кредиторською вважається заборгованість підприємства перед постачальниками за реалізовану продукцію, товари, роботу і послуги, також може бути заборгованість перед бюджетом за податковими платежами, заборгованості з оплати праці і страхування, авансів покупців у рахунок майбутніх відвантажень. Облік кредиторської заборгованості здійснюється з метою недопущення прострочення термінів платежу та доведення заборгованості до висування штрафних санкцій до

підприємства.

Вивчивши спеціальну літературу з обліку дебіторської і кредиторської заборгованості, нами сформульовано основні завдання їх обліку, а саме: якісне, достовірне і повне інформаційне забезпечення управлінців різних рівнів щодо стану розрахунків з дебіторами і кредиторами; забезпечення оперативного контролю щодо виконання договорів; контроль за вчасним погашенням заборгованості на підприємстві та за виникненням сумнівної та безнадійної заборгованості; порядок формування резерву сумнівних боргів; якісне, достовірне та повне інформаційне забезпечення управлінців різних рівнів щодо стану розрахунків з дебіторами та кредиторами; забезпечення оперативного контролю щодо виконання договорів.

Використання комп'ютерної техніки є важливою умовою покращення обліку. В наслідок цього відбуваються значні зміни до організації бухгалтерського обліку, з допоміжного засобу обчислювальна техніка перетворюється на визначальний фактор організації обліку.

Застосування комп'ютерів дало б змогу автоматизувати робоче місце бухгалтера що значно покращувало б інформаційне забезпечення органів управління; посилення контролю за дотриманням встановлених норм і лімітів, економією і раціональним витрачанням матеріальних, трудових і фінансових ресурсів; створення сприятливих умов для інтеграції збору, обробки і використання даних.

Одноразові стратегічні рішення можуть бути засновані на будь-якій інформаційній базі, навіть у традиційній системі бухгалтерського обліку. Однак, достатньо мати регулярний та систематичний збір стратегічно важливої інформації, щоб говорити про стратегічний управлінський облік. Його характерною особливістю є існування систематичної інформаційної підтримки при прийнятті стратегічних рішень. [2]

Отже, діяльність підприємств, організацій, установ значною мірою залежить від виникнення дебіторської та кредиторської заборгованості. Стан розрахунків у будь-який момент їх існування характеризується як і дебіторською так і кредиторською заборгованістю. Перевищення норм будь-якої із заборгованостей має негативний вплив на фінансовий стан підприємства. Тому правильна організація обліку забезпечуватиме упорядкування інформації, прозорості то достовірності даних розрахункових операцій.

1. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник / Ф.Ф. Бутинець. – Вид. 3-тє, [перероб. та доп.]. – Житомир: Вид-во ЖІТІ, 2001. – 672 с.

2. Маруцак Л. Концептуальні основи формування інформаційних потоків стратегічного управлінського обліку [Електронний ресурс] / Леся Маруцак, Ольга Павликівська // Соціально-економічні проблеми і держава. – 2015. – Вип. 2 (13). – С. 237-244. – Режим доступу до журн.: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2015/15mlasuo.pdf>.

3. Чебанова Н.В. Бухгалтерський фінансовий облік : навч. посібн. / Н.В. Чебанова.

О.О. Кусторовська, О.В.Юрків, Н.В.Яськевич

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

РОЛЬ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

Одним з важливих складових ефективності діяльності будь-якого підприємства незалежно від його форми власності та виду діяльності є адекватне, своєчасне, впорядковане інформаційне забезпечення. У системі управлінської діяльності інформація стала більш важливим ресурсом, ніж матеріальні, енергетичні, трудові та фінансові ресурси. Відповідно, великого значення набувають методи обробки й використання інформації, а також технічні засоби, завдяки яким стало можливим перетворення інформації у важливий виробничий ресурс.